

Noord-Korea: Big Mouth en "little rocket man"

In de nacht van 28 op 29 november jl. vuurde Noord-Korea een raket af die het land in de woorden van Kim Jung-un officieel tot kernwapenmacht maakte. Hoe bedreigend is de Noord-Koreaanse bom? En wat kunnen op termijn de gevolgen zijn? Een verkenning vanuit Europees perspectief.

Nu: relatief weinig kwaad

1. Het Noord-Koreaanse **kernwapen is primitief** en heeft, voor het de VS kan bedreigen, nog een lange weg te gaan. Bovendien heeft Noord-Korea voor een geloofwaardig kernwapen ook een raketverdedigingssysteem nodig. Op dat gebied loopt het land nog mijlenver achter op de VS.

2. Noord-Korea's elite is **niet uit op de aanval, maar op machtsbehoud**. Onder Kim's troon bevindt zich een uitgebreide piramide van generaals, topfunctionarissen, ingenieurs en hun families. Hun absolute prioriteit is het behoud van hun bevoorrechte posities. Tot nu toe werden die alleen bedreigd door de VS, die een Amerika-vriendelijk regiem nastreven. Op termijn zal China wellicht een zelfde strategie volgen, maar voor Europa geldt dat zeker niet.

3. Een atoombom is **alleen nuttig als dreig-, chantage- of drukmiddel**. Voor Noord-Korea is het kernwapen vooral bedoeld om de VS af te houden van een aanval met conventionele wapens (dreigmiddel). Daarnaast heeft het als functie om Zuid-Korea op de lijn van diplomatie-plus-economische hulp te houden (chantage). Bovendien beweegt het China waarschijnlijk tot voortzetting van de voedsel- en energieleveranties (drukmiddel). Ook in dit rijtje komt Europa niet voor.

Op termijn: een riskante ontwikkeling

De kans op een kernoorlog tussen de VS en Noord-Korea lijkt ook op termijn vrijwel nul. Het kat en muisspel van dreigen en sancties resulteert waarschijnlijk in uitgebreide onderhandelingen, waarbij ook China zal aanschuiven. Het onvermijdelijk resultaat zal zijn het behoud van een rudimentair atoomwapen door Noord-Korea - en dus verdere uitholling van het wereldwijde systeem van wapenbeheersingsverdragen - en lijfsbehoud voor het regiem. De uitzichten voor de Noord-Koreaanse bevolking om dit wrede regiem van zich af te kunnen schudden zijn in het licht van een "atoomdeal" somber. Het voorkomen van een regime change is immers de belangrijkste onderhandelingsinzet van de Noord-Koreaanse elite.

Een "deal" rond Noord-Korea sorteert nog een belangrijk neveneffect. Potentiële kernwapenlanden - Japan, Iran, Saoedie-Arabië - worden bevestigd in hun overtuiging dat, indien zij bedreigd worden door de VS (en/of in de nabije toekomst: China) het kernwapen ervoor zorgt dat er met hen onderhandeld wordt en voorkomt dat zij worden gemarginaliseerd. Hun inspanningen om kernwapens te verkrijgen zullen daarmee worden gestimuleerd.

Is de Geliefde Leider ontoerekeningsvatbaar?

Bovenstaande analyse gaat uit van een rationeel handelend regiem. In veel media wordt Noord-Korea echter op zijn Amerikaans ge-"framed". *Little rocket man* zou waanzinnig zijn, zoals de Iranese ayatollah's. De mogelijkheid zelf door kernbommen vernietigd te worden zou deze duivelse gekken niet afschrikken. In werkelijkheid heeft Kim Jung-un bewezen in een slangenkuil te kunnen overleven en wordt hij blijkbaar door de

binnenlandse elite gezien als garant voor hun machtsbehoud. Hij handelt rationeel, zij het voor doelstellingen die niet de Europese zijn.

Wat zijn de gevolgen voor Europa?

Noord-Korea houdt China en de VS flink bezig. De VS verschuiven hun aandacht de laatste jaren sowieso al van het transatlantische gebied naar Oost- en Zuid-oost Azië.. De veiligheid van Europa wordt in toenemende mate een eigen verantwoordelijkheid.

[Angela Merkel](#) heeft het Duitse volk daar al attent op gemaakt en de Fransen hebben trouwens nooit anders gedacht. Voor Europa's veiligheid stellen de VS minder middelen beschikbaar; na de belastinghervorming van Trump nog minder dan nu. Dat Europa op zichzelf terug geworpen wordt heeft als belangrijkste consequentie dat de discussie over defensiebudgetten, militaire technologie, atoombewapening, wapenexport en het *commitment* aan het systeem van wapenbeheersing in de komende jaren weer hoger op de Europese agenda komt te staan.

De discussie over "**de bom**" van Iran is een goede illustratie van de **tegengestelde belangen tussen Europa en de VS**. Europa heeft belang bij stabiele economische betrekkingen met Iran, waarbij bovendien economische ontwikkeling de haviken in dat land zal verzwakken. De VS kiest voor confrontatie met de Iranese machthebbers en frustreert de samenwerking Europa-Iran, met name via het financiële sanctieregime. China dringt zich op via de "nieuwe zijderoute". Beide machten, VS en China, beginnen elkaar te raken in de *Greater Middle-East* met Iran als draaischijf. De Europese Unie houdt zich stil, maar dat kan niet zo blijven. Het economisch wurgen van Iran in combinatie met een deal met het zittende Noord-Koreaanse regime is voor Europa en voor de bevolkingen in die twee landen een feitelijk onacceptabel scenario. Spanningen tussen de EU en de VS in de komende jaren hangen dan ook in de lucht.

Het **effect voor Europa van de "nieuwe Koreacrisis"** is dat van de drie economische supermachten – Verenigde Staten, China en Europa – de eerste twee hun strategische en militaire *resources* inzetten in een machtsstrijd ver weg, in Oost-Azië. Bij de huidige stand van de verhoudingsgewijs nog zwak geïntegreerde EU zou een strategische samenwerking tussen de VS en China een risico voor Europa (en de internationale rechtsorde) zijn. Op dit moment lijken de beide kemphanen die richting niet op te gaan. Maar de kans dat in de toekomst Europa overblijft als enige garant voor het systeem van internationale (aatom-)verdragen moet als zeer serieus worden ingeschat.

Jan Willem Schnerr, 16/12/2017